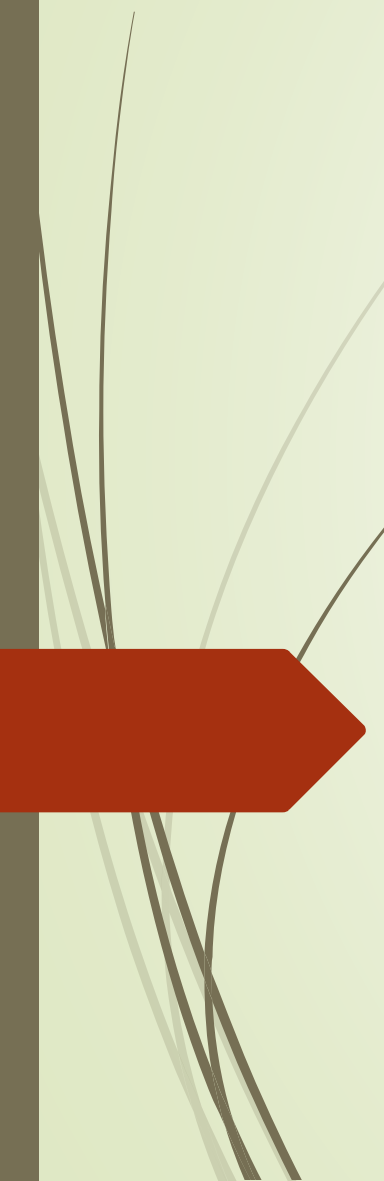
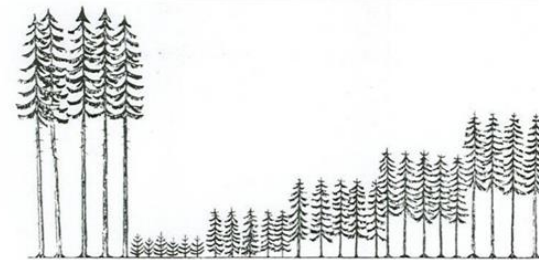
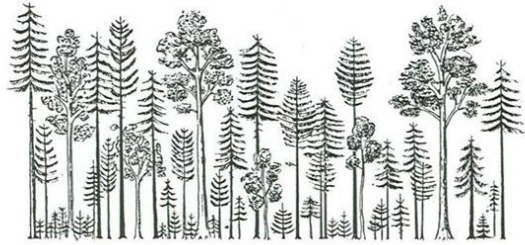

Prírode blízke hospodárenie v lesoch – základný predpoklad trvalo udržateľného hospodárenia

Ing. Petra Jankejová, Ing. Michal Tomčík, Ing. Dušan Mikuš

PRO SILVA SLOVAKIA

-
- ▶ „**Kraj na sever od Dunaja je pustý a plný včiel.**“ Takto naše územie prednaším letopočtom označil grécky historik Herodotos: Označovali ho ako **Hercínsky prales**. Odhadovaná bola **95 % lesnatosť** územia dnešného Slovenska (lat. Silva magna, Res nullius).
 - ▶ V období **12.- 18 st.** rozvoj osídľovania + poľnohospodárstva+ kolonizačné vlny (banícka, valašská) spôsobili klčovanie, vypaľovanie a drancovanie lesov.
 - ▶ Dôsledkom bol úbytok lesnatosti na odhadovanú úroveň **20%**.
 - ▶ Výsledkom boli úplne zdevastované (vyrúbané, vypálené lesy), ktoré vystriedala potreba ich systematickej ochrany a obnovy.
 - ▶ Maximilian II **1565** . Lesný poriadok a začiatky cieľavedomého hospodárenia v lesoch.
 - ▶ Mária Terézia **1769** : Tereziánsky lesný poriadok: „Porádek hor aneb lesuv zachování“.
 - ▶ **1879** článok 31 súborný lesný zákon pre celé Uhorsko. **Povinné lesné hospodárske plány.**
 - ▶ **1898** článok 19 pre iné ako štátne lesy – **lesodohliadacia služba štátu**

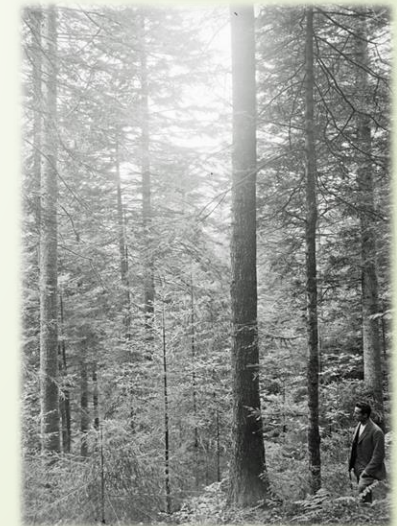
-
-
- **Obnova poškodených lesov si vyžadovala ich odborné obhospodarovanie**
Muselo vzniknúť lesnícke školstvo
 - **V roku 1770 sa pokus zaviesť lesnícke náuky** v rámci baníckeho školstva v Banskej Štiavnici na Baníckej akadémii sa nestretol s úspechom. Absolventi akadémie pracujú vo svojom hlavnom odbore - v baníctve.
 - **V 1795** menujú komorským prefektom hrádocko-likavského domínia Františka Wisnera z Morgensternu. Z jeho iniciatívy roku **1796 Lesnícka škola v Liptovskom Hrádku. Je to prvá lesnícka škola v Uhorsku - jedna z najstarších v Európe.**
 - **V roku 1802** povýšili Wisnerove učilište na hlavnú školu, jej nový názov je: **Kráľovská komorská lesná a hlavná národná škola v Liptovskom Hrádku.**
 - **Rok 1807** Prvá „vysoká lesnícka škola“ na svete vzniká v Banskej Štiavnici. Začiatok systematického lesníctva.

Ľudia lesy odstránili, pozemky využili na pastvu, resp. zobchodovali drevo

Po uvedomení si potreby lesov a ich funkcií lesy umelo obnovovali.

Jedni z prvých, ktorí pochopili nedostatky umelo obnovovaných lesov **položili základy prírode blízkeho hospodárenia a začali odkláňať rúbaňové využívanie lesov smerom bližšie k prírodným zákonitostiam**

- **Henry Bolley** *1859 +1939 Švajčiarsko; **Walter Ammon** *1878 +1956 Švajčiarsko ,
- K. Gayer (Švajčiarsko, Nemecko 1886); A. Moller *Dauerwald* (Nemecko 1922); Meyer;
- H.Leibundgut (Švajčiarsko); Pahernik (Slovinsko 1903)

- ▶ **Hospodárenie na Slovensku a v Európe** : Holorubné extenzívne ťažby v celej Európe (štandard).
- ▶ Slovensko – až do 50-tych rokov orientované na holorubný hospodársky spôsob.
- ▶ Obrat priniesol **zákon č. 206/1948 Zb.** - výrazne obmedzil holorubnú ťažbu, dorub bolo povolené realizovať len na ploche, kde sa najmenej na **60 % !!!** výmery nachádzalo prirodzené zmladenie alebo podsadba. Možno by sme sa mali zamyslieť, že už v 50.-tych rokoch hovorili o 60 % a dnes pri podrastovom HS stačí 51%
- ▶ 1950 vzniká pracovná skupina **pre PBHL v Nemecku** (vlastníci, lesní hospodári) pridáva sa **Švajčiarsko a Rakúsko**
- ▶ Slovensko 50. roky 20. stor. **ZÁKAZ HOLORUBOV**. Vzniká FS **Voľný štýl**.
- ▶ V tomto období sa zakladajú prvé výberkové porasty na Smolníckej osade.
- ▶ **1956 Sliač SLOVENSKO - Významná medzinárodná konferencia „O výberkových lesoch na Slovensku“** - Švajčiarsko, Rusko, Nemecko, Československo, Maďarsko. Konferencia o výberkových lesoch **jej cieľ**: preorientovať rúbaňové hospodárstvo na prechod k hospodárstvu výberkovému.
- ▶ **Záver = nutnosť odklonu od rúbaňových spôsobov a NÁVRAT K PRÍRODE BLÍZKYM ŠTRUKTÚRAM LESOV** . Výberné princípy sa však v praxi nerealizovali správne alebo vôbec .
- ▶ STRATILI SME ČAS- rozpad smrekových lesov nemusel byť tak výrazný.
- ▶ https://issuu.com/www.tuzvo.sk/docs/zbornik_o_vyberkovych_lesoch_na_slo?e=35984487/66349470

- **Zákon č. 166/1960 Zb.** – za **základný hospodársky spôsob ustanovil maloplošný rúbaňový (podrastový) spôsob** s prirodzenou, umelou alebo zmiešanou obnovou. **Zároveň umožnil zavádzať výberkový spôsob hospodárenia** vo vhodných biologických podmienkach.
- **Zákon č. 100/1977 Zb.** – pre obnovu lesov uvádza holorubný, podrastový aj výberkový hospodársky spôsob. Prudký rozvoj mechanizácie spôsobil uplatňovanie predovšetkým holorubného spôsobu.
- V tomto období na VŠLD vo Zvolene už pôsobí **Prof. Ing. dr.h.c. Štefan Korpel', DrSc.**, ktorý ako zástanca prírode blízkeho hospodárenia bol pri zrode európskeho hnutia Pro Silva.

Cena prof. Štefana Korpeľa
pre obhospodarovateľov lesov v zmysle
zásad hnutia PRO SILVA za rok 2018

- **rok 1989 – Slovinsko:** založené združenie **Pro Silva** ako „Európske združenie lesníkov obhajujúcich lesné hospodárstvo založené na prírodných procesoch“

- **rok 1994** – opatrenie Lesníckej sekcie MP SR č. 4863/1994/302/720 **nariadilo uprednostňovať podrastové hospodárenie.**
- **rok 2000** – **prof. Ing. Milan Saniga, DrSc.** ako vedúci katedry pestovania lesa na Lesníckej fakulte TU Zvolen sa stáva predstaviteľom hnutia **Pro Silva na Slovensku.**
- V oblasti pestovania lesa prof. Saniga dlhodobo spája teóriu s lesníckou praxou a prostredníctvom seminárov i praktických ukážok v teréne, osobne zavádza najnovšie poznatky v pestovaní lesov do života.
- Začína úzka spolupráca so štátnym podnikom LESY SR. Významnou osobnosťou podporujúcou Pro Silva v štátnom podniku Lesy SR bol Ing. Rudolf Bruchánik PhD.
- **rok 2001** – vytvára sa **výbor Pro Silva na Slovensku.**
- Významnú úlohu zohráva výbor v legislatívnom procese pri tvorbe zákonov.
- Formálne je hnutie Pro Silva zastrešené Slovenskou lesníckou komorou.

-
-
- **Zákon o lesoch č. 326/2005 Z.z.** – zavádza nový hospodársky spôsob **účelový**, ktorý sa „uskutočňuje ťažbou jednotlivých stromov alebo skupín stromov (**výberný princíp aj v obnove lesa**) **spravidla v ochranných lesoch a lesoch osobitného určenia** tak, aby sa dosiahla **štruktúra lesných porastov** vhodná na zabezpečenie cieľa a účelu, na ktoré boli vyhlásené“.
 - Táto definíciu a slovíčko **spravidla** využili moderne zmýšľajúci lesníci pri praktickej aplikácii PBHL aj v obnovnej ťažbe v hospodárskych lesoch.
 - Keďže PBHL sa na Slovensku vnímalo za synonymum výberkového hospodárenia, pri novelizácii zákona o lesoch účinnej od 1.7.2014 sa doplnila **možnosť uplatniť výberkový hospodársky spôsob tam, kde pre neho existujú vhodné podmienky alebo kde je možné takéto podmienky vytvoriť**.
 - **Presná definícia PBHL stále zostávala nejednoznačná**, preto výbor Pro Silva urobil významný krok a na základe opatrenia z Akčného plánu Národného lesníckeho programu (NLP) SR na obdobie rokov 2014 -2020 vypracoval **v roku 2018 definíciu pojmu PBHL**.
 - Významný posun ohľadom legislatívy nastal v roku 2019:novela **zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch, účinná od 1.1.2020**
 - **prírode blízke hospodárenie v lesoch definuje §2.písm.x**
 - Od roku 2022 vzniká samostatné občianske združenie PRO SILVA SLOVAKIA.

► **prírode blízke hospodárenie v lesoch definuje §2.písm.x :**

pestovné a obnovné postupy zamerané na vytváranie a pestovanie lesov s diferencovanou vekovou, druhovou, genetickou a priestorovou štruktúrou v maximálnej možnej miere sa približujúcou prirodzeným lesom charakteristickým pre podmienky danej lokality;

tieto postupy v maximálnej možnej miere využívajú prírodné procesy, najmä prirodzenú obnovu drevín, regeneračnú schopnosť lesného ekosystému, individuálny výškový a hrúbkový rast stromov, schopnosť autoredukcie a tvarovú premenlivosť lesných drevín.

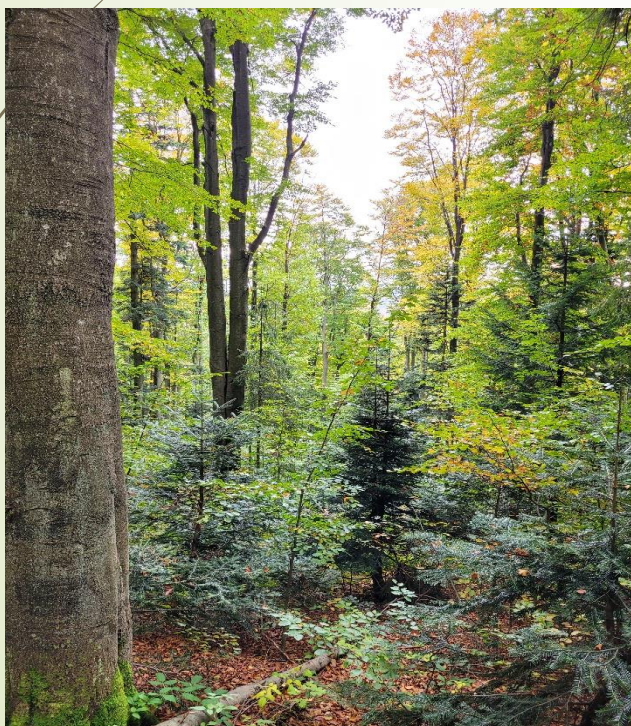
Niečo bližšie o PRO SILVA hlavne o legislatíve a lesníckej politike.

Pro Silva - európske združenie lesníkov

- ▶ 1989 v Slovinsku (Ljubľana) 11 krajín (Belgicko, Československo, Francúzsko, Juhoslávia, Grécko, Maďarsko, Nemecko, Nórsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Veľká Británia). Slovensko zastupuje lesník prof. Štefan Korpel' - vedúci katedry pestovania lesa z Lesníckej Fakulty VŠLD vo Zvolene. V Logarskej doline na severe krajiny vzniká Pro Silva, ktorej stratégia je založená na **PBHL - t.j.hospodárení bez vytvárania holín a s maximálnym využívaním síl prírody**. Značka (ochranná) Pro Silva bola zaregistrovaná na súde vo francúzskom meste Molsheim
- ▶ V súčasnosti zastrešuje 23 členských krajín (+ 10 čakateľských) a má viac ako **6300 členov**

-
- **Prírode blízke spôsoby obhospodarovania lesov, či prírode blízke hospodárenie v lesoch (PBHL)** – slovné spojenia, ktoré dnes počujeme zo všetkých strán.

- **Ale sú tieto slovné spojenia nové, alebo sme sa s nimi už niekedy stretli?**

Príroda a v nej prebiehajúce prírodné procesy nám ukazujú, akým smerom by sme sa mali pri starostlivosti o lesy uberať. Naším cieľom je **trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch**, čiže hospodárenie v lesoch takým spôsobom a v takom rozsahu, aby sa zachovala ich biologická diverzita, odolnosť, produkčná a obnovná schopnosť, životnosť a schopnosť plniť funkcie lesov.

A práve **aplikácia PBHL v praxi** predstavuje a bude predstavovať **budúcnosť lesníctva** nielen na Slovensku. Klimatické zmeny sú v súčasnosti najvýznamnejší faktor podmieňujúci použitie princípov PBHL, ktoré prináša nielen produkčné možnosti na trvalú ťažbu, trvalú existenciu lesa na ploche a tým aj trvalý prírastok aj zlepšenie mimoprodukčných funkcií lesa – ekologických a spoločenských, čo má pozitívny vplyv najmä vo vzťahu k verejnosti.

Verejnosti, ktorá dnes veľmi negatívne vníma realizovanie akýchkoľvek hospodárskych zásahov v lese, pričom si vôbec neuvedomuje, že drevo je obnoviteľná surovina a stretávajú sa s ním a využívajú ho každý deň!

LESY SR, š.p. a Pro Silva

- Lesy SR š.p. bol v začiatkoch hybnou silou a motorom vzniku PBHL.
- Významnú a veľmi rozhodujúcu úlohu pri podpore myšlienok PBHL z pozície LESY SR, š.p. má **Ing. Rudolf Bruchánik** - pestovateľ GR.
- S podporou vedenia GR aplikoval myšlienky PBHL v praxi zriaďovaním objektov PRO SILVA, vzniká viac ako 250 objektov s výmerou takmer 65000 ha.
- **V rámci SR vzniklo 5 demonštračných objektov Pro Silva**, každý je špecifický pre danú lokalitu. Hlavným cieľom objektov bolo a je vzdelávanie pracovníkov lesníckej prevádzky hospodáriacich v podobných podmienkach.
- **Rok 2005** - nadobúda účinnosť Metodicko-organizačný pokyn k PBHL, ktorý predstavuje začiatok cieľavedomej a praktickej aplikácie v rámci celého podniku.
- **Rok 2010** - začína **spolupráca LESY SR, š.p. s vyhotovovateľmi PSL** pri návrhu hospodárskych opatrení k PBHL a začiatok označovania:

„porast Pro Silva“ v PSL

- **Rok 2014** - účinnosť nadobúda Metodický pokyn k vytváraní trvalo viacetážových porastov, spolupráca LESY SR, š.p., NLC Zvolen a Vyhотовovatelia PSL začiatok označovania
- **v – výberkový, m- mozaikový, t - TVEP trvalo viacetážový porast P- porast v prebudove**

Lesný celok: PRIEVIDZA													Kód plánu: EF095				Obhospodarovateľ lesa: Lesy SR, OZ Prievidza															
Platnosť PSL: 2019 - 2028				Opis porastu																												
Dielec	Ciastková plocha	Porastová skupina	Etáž	Výmera etáže		Výmera JPRL	Vek	Zakm.	KL	TL	PK	POI		Drevina	Zastúpenie [%]	Stredný kmeň			Bonita	Poškodenie			Faktor p. kat.	Pôvod	Zásoba							
200	A					7.34	70	0.90	H	V		C				Výška	Hrúbka	Objem		Druh	Rozsah [%]	Intenz. [%]			Na 1ha et.	Na 1ha JPRL	Na celej ploche	Kalamity	Ročný CBP			
Prevádzkový súbor	Rubná doba	Obnovná doba	Doba zabezpeč.	Expoz.	Sklon [%]	Nadmor. výška od - do [m]	SOP	Zóna ochr. prírody [%]			Ter. typ	Približ. vzdial. [m]																				
411 70	120	60	5	SZ	40	600-700	1				04	300																				
Rastový stupeň: Stredná kmeňovina.				Stupeň ohrozenia: Mierne ohrozený porast										BK	65	26	29	0.77	32	42	3	1	B	A	260	260	1908		47.7			
HSLT:411 Živné bučiny							Funk.typ: protierózno-produkčný							SM	25	29	37	1.25	36	42	3	1	B		152	152	1115		25.4			
Lesná obl.: 34 Malá Fatra, Žiar														SC	5	28	35	0.94	32				B		23	23	169		3.4			
podoblast': B Žiar														BO	5	27	37	1.16	32				B		22	22	161		3.4			
Uznávaný zdroj reprod. materiálu: uznaný lesný porast																																
Evid. kód ZRM: fsy214PD-015																																
Chránené územie:							Územie európskeho významu:																									
														Chránené vtáčie územie:										Ihličnatá			197	197	1445		32.2	
														Spôsob obhospodarovania: trvalo viacetážový porast alebo v prebudove na TVEP										Listnatá			260	260	1908		47.7	
Ochr.pásma vodárenských zdrojov:																								SPOLU			457	457	3353		79.9	
Pôda: Skalná, balvanitá.														Ojedinelé dreviny:							Špecifikum:											
Príkrývka:														Hospodársky stav: Zakm. nerovnom., rozčlen., na JV miestami ochran. rázu														Porast Pro Silva LC				
Vek, vznik: Rôznov.														Prievidza.																		
Zmiešanie: Zmieš. jednotliv. až skup.																																

PBHL je v LESOCH SR, š.p. uplatňované s nasledovnými princípmi a cieľmi:

- **Tvorba zmiešaných lesov** (ekologická stabilita, biodiverzita- na úkor kvality jednej dreviny podporíme inú menej nekvalitnú , zlepšenie lesnej klímy, vyrovnanosť drevnej produkcie).
- **Obnovenie prírodnej štruktúry** (prirodzené lesné spoločenstvá s ponechanými starými stromami, estetické jedince, plodonosné, bútlavé, hniezdne stromy, mŕtve stojace a ležiace drevo, viacvrstvová výstavba).
- **Zvyšovanie genetickej diverzity** (zachovanie kontinuity medzi generáciami lesa, čo najdlhšie obdobie obnovy= čo najväčšia genetická informácia pre budúci les adaptácia k zmenám prostredia a klímy).
- **Prirodzená druhová skladba** (druhová diverzita, uprednostňovanie pôvodných drevín, podpora zriedkavým a ohrozeným drevinám).
- **Uprednostňovanie prirodzenej obnovy** (cielené využívanie prírodných procesov, viacúrovňová štruktúra lesného porastu, racionalizácia nákladov obnovy lesa).
- **Pestovanie porastovej zásoby** (optimalizácia drevných zásob, zvyšovanie hodnotového prírastku, skvalitnenie produkcie, ekologická stabilita).
- **Ťažba cieľových stromov** (hodnotová produkcia, vyrovnanosť ťažby, zvýšenie výnosov).
- **Zvyšovanie ekologickej stability** (redukcia abiotických a biotických škodcov, obmedzenie kalamít, stabilita produkcie).
- **Diferenciácia porastovej štruktúry** (rôznoveké, rôznorodé, etážové porasty, autoredukcia vo vývojových štádiách, racionalizácia nákladov vo výchove, rekreačná a estetická funkcia lesa).
- **Zlepšovanie porastového prostredia** (zvyšovanie produkčnosti pôdy, zlepšenie kvality vôd, spätný vplyv lesa na krajinu).
- **Ekologizácia ťažbových a približovacích postupov** (ergonómia).

V zátvorke je uvedené, ako tieto princípy a ciele vplývajú na stav lesa a na zabezpečenie záujmov verejnosti.

Objekty Pro Silva

- každý objekt Pro Silva má vlastnú dokumentáciu:
 - príslušnosť k hospodárskemu subjektu, názov, výmera
 - meno osoby zodpovednej za hospodárenie a osoby vykonávajúcej odborný dohľad
 - zápisník so základnými údajmi o objekte
 - opis porastov a plán hospodárskych opatrení v JPRL objekte Pro Silva
 - porastová mapa s vyznačeným objektom

Objekt Pro Silva Mankovec

- **Uplatnenie PBHL : Zákon o lesoch §18 .4.**
- **Pri prírode blízkom hospodárení v lesoch sa uplatňuje:**
- účelový hospodársky spôsob, výberkový hospodársky spôsob alebo podrastový hospodársky spôsob maloplošnou formou, pri ktorej plocha jedného obnovného prvku nesmie presiahnuť 0,2 hektára; v terénoch s priečnym sklonom nad 40 %, v nepriechodných terénoch alebo na neúnosných terénoch(def. PSL 3,5,7) nesmie presiahnuť 1,5 hektára pri šírke obnovného prvku nepresahujúcej priemernú výšku obnovovaného lesného porastu.

➤ Výsledok – Cieľ PBHL

➤ VYHLÁŠKA č.453 Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 21. júna 2006 o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa § 24a

Prírode blízke hospodárenie v lesoch a prebudova lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch

(1) Prírode blízkym hospodárením v lesoch sa pri špecificky uplatňovaných hospodárskych spôsoboch a ich formách vytvárajú

- a) výberkové lesy,
- b) trvalo viacetážové lesné porasty,
- c) mozaikové lesné porasty alebo
- d) porasty v prebudove lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch.

(2) Hospodársky spôsob podrastový sa okrem prípadov podľa odseku 5 považuje za PBHL prírode blízke hospodárenie v lesoch, ak

a) po vykonanej obnovnej ťažbe maloplošnou formou, pri ktorej **zakmenenie materského lesného porastu na obnovnom prvku pokleslo pod tri desatiny** plného zakmenenia, sa na ploche na obnovu lesa^{7c)} tohto obnovného prvku nachádzajú stanovištne vhodné dreviny so zakmenením najmenej **sedem desatín plného zakmenenia pochádzajúce z prirodzeného zmladenia, podsadby alebo podsejby a najmenej polovica týchto drevín je v štádiu, ktoré spĺňa kritériá pre zabezpečený lesný porast podľa § 26**; táto podmienka splnenia kritérií pre zabezpečený lesný porast sa nevzťahuje na prírode blízke hospodárenie v lesoch v terénoch so sklonom väčším ako 40 %, v nepriechodných terénoch alebo na neúnosných terénoch,

b) po vykonanej ťažbe jednotlivým výberom alebo hlúčikovým výberom po celej ploche porastu nevzniknú holiny,^{7d)}

c) obnovná doba je najmenej 50 rokov; to neplatí pri prebudove lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch.

(3) Všetky formy hospodárskeho spôsobu výberkového a účelového sa považujú za prírode blízke hospodárenie v lesoch, ak nie sú v rozpore s § 2 písm. x) zákona; podmienky podľa odseku 2 platia primerane.

➤ **VYHLÁŠKA č.453 Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 21. júna 2006 o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa § 24a**

Prírode blízke hospodárenie v lesoch a prebudova lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch

(4) Prebudova lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch sa uskutočňuje

- a) výchovou lesného porastu,
- b) obnovou lesného porastu alebo
- c) prostredníctvom následnej generácie lesného porastu.

(5) Osobitným prípadom prebudovy lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch podľa § 18 ods. 8 zákona je

a) výskyt nepôvodných alebo fenotypovo nevhodných drevín, ktoré je žiaduce urýchlene odstrániť,

b) podpora existujúcej prirodzenej obnovy, podsadby a podsejby cieľových drevín v lesných porastoch na obnovných prvkoch, na ktorých sa pred začatím prebudovy lesa podľa odseku 4 písm. c) vykonala najmenej prípravná fáza až presvetľovacia fáza obnovného rubu podrastového hospodárskeho spôsobu; tento osobitný prípad prebudovy lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch sa uplatňuje v porastoch po uplynutí polovice obnovnej doby,

c) poškodenie lesného porastu, v ktorom sa vykonáva prebudova lesa podľa odseku 4, škodlivými činiteľmi v rozsahu neumožňujúcim dodržať veľkosť obnovných prvkov podľa § 18 ods. 4 zákona.

(6) V osobitných prípadoch prebudovy lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch podľa odseku 5 môže byť obnovná doba v programe starostlivosti alebo projekte starostlivosti o lesný pozemok **určená kratšia ako 50 rokov.**

(7) Pri použití hospodárskeho spôsobu podrastového v lesných porastoch v prebudove na prírode blízke hospodárenie v lesoch okrem lesných porastov podľa odseku 5, ktoré boli pred začatím prebudovy rozpracované hospodárskym spôsobom podrastovým alebo holorubným, možno použiť maloplošnú formu s obnovnými prvkami nepresahujúcimi veľkosť podľa § 18 ods. 4 zákona (0,20 ha a 1,5ha) a to aj vtedy, ak pôvodné obnovné prvky presahovali túto veľkosť.

Prebudovu lesa na PBHL s cieľom zabezpečenia trvalých znakov ekologicky stabilnej štruktúry lesa so zameraním na trvalé zabezpečenie funkcií lesov pri prebiehajúcej klimateckej zmene možno vykonať úpravou PSL.

V 3. stupni ochrany a vyššom st. je zakázané používať iné spôsoby hospodárenia v lesoch (t.j. nielen v NP) ako je PBHL. To neplatí pre činnosti podľa PSL, ku ktorým bol „protokol“ vyhotovený do 31.12.2019 543/2002 Z.Z o ochrane prírody § 14 ods1 písm.l

➤ **Zákon o lesoch §18 č.7**

- Meniť hospodársky spôsob a jeho formu (ďalej len „prebudova lesa“) možno pri vyhotovení programu starostlivosti o lesy, jeho zmene alebo úprave. Úpravou programu starostlivosti možno meniť
 - a)holorubný hospodársky spôsob na podrastový hospodársky spôsob alebo účelový hospodársky spôsob,
 - b)podrastový hospodársky spôsob na účelový hospodársky spôsob alebo výberkový hospodársky spôsob,
 - c)veľkoplošnú formu hospodárskeho spôsobu na maloplošnú formu hospodárskeho spôsobu alebo
 - d)skupinovú formu hospodárskeho spôsobu na stromovú formu hospodárskeho spôsobu.

➤ **Zákon o lesoch §18 . 8.**

- Prebudovu lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch s cieľom zabezpečenia trvalých znakov ekologicky stabilnej štruktúry lesa so zameraním na trvalé zabezpečenie funkcií lesov pri prebiehajúcej klimateckej zmene možno úpravou programu starostlivosti vykonávať v rozsahu a spôsobom podľa odseku 4; v osobitných prípadoch možno použiť aj maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu podľa odseku 3 – maloplošnú formu.

➤ **Zákon o lesoch § 23 Zásady vykonávania ťažby**

- č.15 Úmyselnou ťažbou nemožno znižovať zakmenenie lesného porastu pod 7/10 plného zakmenenia; to neplatí ak
 - a) ide o znižovanie zakmenenia obnovnou ťažbou,
 - b) ide o rekonštrukciu lesa,
 - c) to vyplýva z funkčného zamerania ochranných lesov alebo z osobitného režimu hospodárenia v lesoch osobitného určenia alebo
 - **d) ide o prírode blízke hospodárenie v lesoch alebo prebudovu lesa na prírode blízke hospodárenie v lesoch.**
- **d) výchovnou ťažbou môžete znížiť zakmenenie pod 7/10 IBA pri výchove PBHL.**

LEGISLATÍVA POLIIKA A PBHL – zhrnutie.

- **Zákon o lesoch + Vyhlášky k Zákonu o lesoch podporujúce PBHL.**
- Národný lesnícky program Slovenskej republiky pre obdobie rokov 2022 – 2030 „LESY PRE SPOLOČNOSŤ“ predpokladá, že až 25% lesov SR by malo a mohlo obhospodarovvať PBHL.
- Vláda SR v septembri 2026 reaguje na extrémne suchý rok a klimatické zmeny, dáva SAV vypracovať strategický dokument pre všetky odvetvia národného hospodárstva **VÍZIA 2040**.
- Pre vidiek poľnohospodárstvo a lesníctvo je tam časť **UDRŽATEĽNÁ KRAJINA**. Na str. 64 sa píše **o prírode blízkom hospodárení v lesoch ako optimálnom spôsobe pre adaptáciu lesov**.
- Tento spôsob hospodárenia viac ako 2 decénia **dlhodobo ho presadzuje LESNÍCKE OZ PRO SILVA SLOVAKIA**. Je potešiteľné, že teraz má oporu aj vo VÍZII 2040.
- Slovensko je jednou z mála krajín v Európe aj vo svete ktorá má legislatívne dvere pre tento spôsob hospodárenia otvorený. Každý odborný lesný hospodár môže nie o rok či dva, ale zajtra začať takto hospodáriť. Legislatíva umožňuje jemnejšie HS a FORMY RUBOV v rámci kompetencie OLH a v rámci ÚPRAVY PREDPISU PSL !

Mílniky PBHL na Slovensku

- ▶ 1989 Slovinsko Založenie Pro Silva Europa (prof. Korpeľ) v súčasnosti viac ako 6300 členov v 23 +10 krajinách
- ▶ 2000 Založenie Hnutia Pro Silva Slovakia (prof. Saniga, Ing. Bruchánik)
- ▶ Gestorské zastrešenie PBHL z akademickej úrovne – TUZVO, LF prof. Korepeľ, prof. Saniga
- ▶ Individuálne presadzované spôsoby hospodárenia s výsledkami v praxi štátny sektor Alcnauer/ **výberkové lesy**, Dendys/**smrečiny**, Mikluš/**bučiny**, Farkaš+Mikuš/**dubiny** Lesy SR š.p.+ďalší neštátny sektor Apfel, Tomčík/**lanovkové terény**, Konečný/kopanice, zmiešané porasty, **Pisarčík/TANAP** a ďalší..
- ▶ Legislatívne úpravy rozväzovanie konzervatívnych predpisov (2018,2021,2022) **Koncept PBHL povinný pre NP a CHÚ**
- ▶ Koncepcia PBHL v lesoch Slovenskej republiky (2019 MPRV SR, NLC)
<https://www.mpsr.sk/vyhľadavanie?q=koncepcia%20PBHL&ofs=50#dokumenty>
- ▶ oceňovanie jednotlivcov – cena prof. Štefana Korpeľa udeľuje **od r.2019** dekan na zákl. výberu kuratória LF TU vo ZV
- ▶ Implementácia PBHL praxe na úrovni Lesy SR š.p. **činnosť koordinátorov PBHL** pestovatelia na OZ majú stále takéto označenie
- ▶ Vzdelávanie – stredné školy, TUZVO LF, vzdelávanie OLH, vzdelávanie Štátnej správy
- ▶ Poradenská činnosť – certifikovaná poradenská činnosť <https://www.agroinstitut.sk/sk/katalog-poradenskych-produktov/?prirode-blizke-obhospodarovanie-lesov-a-konkurencieschopnost-lesneho-podniku&id=7&p=102>
- ▶ Podporné finančné mechanizmy z úrovne MPRV SR PRV a MŽP SR OPKŽP
- ▶ Programové vyhlásenie vlády 2020-2024 https://www.vlada.gov.sk/share/uvsr/pvvsr_2020-2024.pdf (str.109-111)
- ▶ Národný lesnícky program 2022 -2030 Má zámer PBHL na 25 % územia Slovenska
- ▶ 2022 Transformácia Hnutia do podoby OZ Pro Silva Slovakia <https://prosilvaslovakia.sk/>
- ▶ 2023 Memorandum o spolupráci s Lesmi SR š.p.
- ▶ 2024 Celoeurópsky kongres Pro Silva Europa na Slovensku Obecné lesy Myjava a LSR š.p. OZ Považie LS Duchonka
- ▶ 2026 Vízia 2040 Vládny dokument v časti **UDRŽATEĽNÁ KRAJINA** str 64. kde sa píše o prírode blízkom hospodárení v lesoch ako optimálnom spôsobe pre adaptáciu lesov pri riešení klimatickej zmeny.
- ▶ Certifikát pre absolventov stredných lesníckych škôl o absolvovaní 20 hod školenia v oblasti PBHL.

Čo povedať na záver?

- **Prioritou do budúcnosti zostáva zachovať trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch!**
- Na základe súčasných poznatkov je jednou zo správnych ciest
- **prírode blízke hospodárenie v lesoch**, ktoré vychádza z poznania prírodných procesov.
- Pozorujte les využívajte prírodné procesy a správajte s k nemu s úctou a pokorou.
- Les nemá byť podľa ťažbovej mapy páskavý a kockatý!
- Nechodili sme 4 alebo 8 rokov do kvalitných lesníckych škôl iba preto aby sme dokázali odmerať rúbaň v teréne podľa zákresu v mape.
- Les je živá kniha, z ktorej by sme sa mali učiť!
- Čítajme knihu prírody správne a naše lesy zachovajme budúcim generáciám v zmysle hesla otca lesníctva J.D. Matejovie:

„Zachovať lesy potomstvu, lebo oni sú predpokladom udržania života na Zemi.“

CERTIFIKÁT VZOR

www.prosilvaslovakia.sk

www.prosilva.org

Ďakujem Vám za pozornosť.

